

ФЕМІНІСТИЧНИЙ РУХ У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Актуальність даної проблеми. Під час трансформаційних змін у суспільстві, кардинальною зміною є перехід до нової культури, світогляду та ідеології, яка ґрунтується на визнанні рівності чоловіка і жінки в економічній, політичній, соціальній, особистісній сфері життя. Це означає, що дві протилежні статі мають зрівняти свої права, бути незалежними один від одного, мати однаковий статус у суспільстві, тобто без обмежень у будь-чому.

Феміністичний рух вніс вагомий вплив на суспільство, створивши нові традиції, уявлення та цінності. Суспільство не може гармонійно розвиватися, якщо в ньому принижена чия-небудь роль, зокрема, творча роль жінки; не збалансоване співвідношення двох взаємодоповнюючих начал - чоловічого і жіночого. Фемінізм, що охопив історичні, філософські, релігійні, політичні, соціально-економічні, етичні аспекти, що торкнувся таких тенденцій розвитку людства, як перспективи розвитку майбутньої цивілізації, шляхи її виходу з глобальної кризи, в даний час впливає на зміну стану людської спільноти в напрямку гуманізму.

У дев'яності роки дев'ятнадцятого століття відбувся стрімкий розвиток теми феміністичних рухів та гендерної рівності у філософській та науковій літературі. У своїх працях проблеми фемінізму розглядали: Сімона де Бовуар, Д. Емдін, Ш. Банч, Н. Шведова, Г. А. Брандт, А. Ландер, Л. Тіррел, Т. А. Ладикіна, А. А. Костікова, Л. Ерохіна, О. А. Доманов, Н. Л. Пушкарьова, С. Сененко, О. Кісь, В. Гайденко, П. Залевський, О. Забужко, О. Гомілко, Л. Гармаш, С. Павличко та інші.

Мета дослідження: соціально-філософський аналіз феміністичного руху, його цінностей та ідеологію, від початку зародження і до сучасності.

Об'єктом дослідження є феміністичні рухи, які утворилися та функціонували в епоху XIX - XXI століття.

Предмет дослідження: виникнення, розвиток і трансформації феміністських ідей, концепцій і рухів в культурологічному контексті.

Завдання дослідження : дослідити генезис розвитку фемінізму в Україні; проаналізувати всі позитивні наслідки розвитку фемінізму у сучасному суспільстві; з'ясувати історичні течії («хвилі») фемінізму; описати вплив фемінізму на сучасне суспільство.

Якщо розглядати питання з наукової точки зору, то можна сказати що фемінізм - низка політичних, суспільних рухів та ідеологій, які поділяють спільну мету: визначити, встановити і досягти політичної, економічної, культурної, особистої та соціальної рівності жінок та чоловіків. Тобто, як ми бачимо, це певний рух у філософському уявленні, де провідною ідеєю є рівність двох протилежних статей у відповідних сферах життєвості. Це включає прагнення встановити можливості для жінок у сфері освіти та праці, рівні з такими як і для чоловіків.

Дослідження і зацікавлення даною проблемою відбулось ще у XVIII – XIX столітті. Історія і розвиток сучасних феміністичних рухів поділяють на сім так званих течій: ліберальний, радикальний, психоаналітичний, антирасистський, марксистський, постмодерний та культурний. Кожна з них мала справу з різними аспектами тих чи інших питань у сфері феміністичній. Проте, не всі вчені чи філософи визнавали всі течії. Є винятки, коли визнавали лише два чи три напрямки, і вважали їх головними, а всі решта - другорядними. Але, на нашу думку, варто розглядати всі течії які існували [6, с. 23].

Отже, розглянемо коротко 4 найпоширеніші напрямки фемінізму: ліберальний фемінізм – є найпоширенішим серед всіх напрямків фемінізму. Мета представників - ліквідація дискримінації жінок; психоаналітичний фемінізм - вбачає всі проблеми пов'язані з дискримінацією у вихованні. Вихованням дитини займається в основному мати, що поступово призводить до формування у чоловіків підсвідомого прагнення не тільки позбутись залежності від жінки та відчуття страху перед всемогучою жінкою-матір'ю, а й підкорити собі жінку, забезпечити свою домінацію [1, с. 10].

Марксистський фемінізм – вбачає розбіжність між статями у степені доступності до суспільних ресурсів. Четверта - антирасистський фемінізм – в його основі лежить уявлення, що фемінізм має базуватись на антирасистських ідеях, а не лише на боротьбі за права жінок [5, с. 25].

Спільним для всіх течій є те, що всі вони ґрунтувались на проблемі пригнічення жіночих прав, а відмінним є те, що кожна течія знаходила різні рішення до проблеми [1, с. 15].

Отже, перейдемо безпосередньо до розгляду проблеми фемінізму в Україні. Однією з найсерйозніших проблем жіночого руху взагалі є подолання заангажованості українського суспільства на звичні стереотипи, традиційні забобони, за якими ігнорується особистісне життя жінки-людини, а соціальна роль її зводиться тільки до обслуговування чоловічої частини населення та родини. Одна з найбільших феміністських організацій в Європі була заснована в 1920-х роках у сучасній західній Україні, Галичині. Організацію називали Союзом українських жінок, її очолювала Мілена Рудницька. У часи радянської епохи фемінізму практично не існувало, а розвиток відновився лише за незалежності України.

З огляду на сучасні події можна сказати, що з 2016 розвиток фемінізму пішов стрімко вгору. Оскільки у 2016 відбувся всевітній відомий флешмоб #ЯНеБоюсяСказати. Суть цього флешмобу полягала в тому, що жінки намагалися донести не тільки своєму народу, країні про свої права, а й усьому світу - говорили що проблемою є сексуальні домашні та інші види домагань [2].

Також у 2018 році на Міжнародний жіночий день, тобто 8 березня, жінки-феміністки організували мітинг, у якому взяли участь 10 міст України. Вони вимагали від влади рівності у різних сферах життя. Тому, однією з найновіших змін є те, що був виданий указ, який говорив, що жінки можуть посідати високі керівні посади у військовій сфері. Адже раніше жінки могли проходити службу на посадах переважно медичних спеціальностей, зв'язківців, бухгалтерів, діловодів і кухарів [2].

На мою думку, українці не є обізнаними і проінформованими про те, що в Україні існують рухи по захисту прав жінки. Тому і розвиток цих ідей не є таким стрімким. Люди чомусь досі думають, що фемінізм – це про піднесення сумок, дарування квітів і притримування дверей, а не про рівні зарплати, відповідальність в родині, відповідальність перед собою.

Люди чомусь вважають, що фемінізм значить, що жоден чоловік тобі більше не подарує жодної квіточки, шуби та каstrулі. Міфи про фемінізм творить і церква, і світська держава. В народних піснях і прислів'ях широко присутня тема домашнього насильства, існує безліч анекдотів і жартів про свекрух і тець, про невістку. На жінках концентруються та відіграються всі. Це одна зі звичних рамок співжиття. Але, коли ти хочеш вийти з цих рамок, то тебе заганяють туди назад, і не дають свободи, вибору і права на думку. Про права жінок потрібно говорити з чоловіками, дітьми та всіма мешканцями і соціальними групами. Обговорюючи це з чоловіками - ти підкреслюєш, що жінка також, як і чоловік має рівне місце у суспільстві. Обговорюючи це питання з дітьми, ми вже з дитинства закладаємо їм те, як потрібно поводитись з жінкою, і як правильно поступати [4].

І ще, можна додати, що навіть знаменитостей цікавить захист прав жінок. Прикладом є Анджеліна Джолі, яка цими днями написала лист до видання The Guardian. У своєму листі вони зробили акцент на захист прав жінок у всьому світі, в тому числі тих, які проживають в районах активних бойових дій. Також знаменитість зазначила що: «найчастіше жінкам, які проживають в зоні військових конфліктів, приходиться набагато складніше, ніж солдатам» [3, с. 6].

Отже, для підсумку хочу сказати, що феміністичний рух набуває популярності не тільки в Україні, а й у країнах США та Європи. Жінки зацікавлені в зрівнянні прав двох статей. Жінка більше не бажає бути домогосподаркою та рабинею для чоловіка. Жінка прагне до

поваги, а не до засудження, вона хоче щоб чоловіки так мовили «дали дорогу у майбутнє», тобто всі жінки хочуть, щоб перед ними відкрились двері у світ, де буде рівність у політичній, економічній, соціальній, культурній сфері життя.

Література

1. Айвазова С. К истории феминизма, Общественные науки и современность, 1992, №6, с. 10-16;
2. Грабовська І. Гендерні та феміністичні студії в сучасній Україні. URL: http://www.varianty.org.ua/Humanitarians_on_XXI/Hrabovs'a. (дата звернення: 01.05.2019)
3. Сененко С. Лици українського : Дзеркало тижня, 2004, № 51, с. 5-7;
4. Славінська І. 6 українських дівчат говорять про фемінізм, L'Officiel, 2018. URL: <https://official-online.com/lichnosti/stati/feminism-in-ukraine/> (дата звернення: 01.05.2019)
5. Скорик М. М. Основи теорії гендеру. К. :»К.І.С.«, 536 С.
6. Гнасевич Н. В., Сороківський М. Проблема зміни цінностей у глобалізованому суспільстві : Вітакультурний млин. Методологічний альманах. 2014. Модуль 16. С. 40-46.